

Ahmet İnneci*

* Sorumlu Yazar, Öğr. Gör. Dr., Pamukkale Üniversitesi, e-posta: ahmetinneci@gmail.com,

Fikrî Mülkiyet Haklarının Vergilendirilmesinde Ayrıcalıklı Bir Vergi Rejimi: Patent Box Sistemi

Öz

Fikrî mülkiyet haklarına yönelik vergisel düzenlemeler, bir ülkede faaliyette bulunan firmaların Ar-Ge faaliyetlerini ve inovasyona yönelik stratejilerini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle ülkeler, düşük vergi oranları ve diğer vergisel teşvikler ile firmaları ülkede inovasyon ve Ar-Ge faaliyetleri yürütme konusunda teşvik etmeye çalışmaktadırlar. Bu teşviklerin en önemlilerinden biri de Patent Box sistemidir. Patent Box sistemi ile şirketlerin uluslararası rekabet gücünün artırılması sağlanırken, fikrî mülkiyet hakkının vergi oranı düşük diğer ülkelere kaydırılmasının önüne geçilmektedir. Bu kapsamda bu çalışmanın amacı, fikrî mülkiyet haklarına yönelik bir vergi teşvik sistemi olan Patent Box sisteminin incelenmesidir. Patent Box sistemi fikrî mülkiyet haklarının vergilendirilmesinde ülkelerce en yaygın olarak kullanılan teşvik sistemidir. Çalışma kapsamında Patent Box sisteminin temel işleyişi hakkında bilgiler verilerek; Belçika, Birleşik Krallık, Fransa, Hollanda, İrlanda ve Türkiye uygulamaları incelenmiştir. Çalışmada ülke uygulamaları karşılaştırılmış ve benzer vergi avantajlarının farklı yöntemlerle sağlandığı, uygulama kapsamının farklı olduğu, Türkiye dışındaki diğer ülkelerin OECD'nin Nexus Yaklaşımına uygun teşvikler sağladığı, Türkiye'nin bu standartlara henüz uyum sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fikrî Mülkiyet, Patent Box Sistemi, Vergi Teşviği, Türkiye

JEL Sınıflama Kodları: H2, O31, O34.

A Privileged Tax Regime for the Taxation of Intellectual Property Rights: Patent Box System

ABSTRACT

Tax regulations on intellectual property rights directly affect the R&D activities and innovation strategies of firms in a country. For this reason, countries try to encourage firms to carry out innovation and R&D activities in the country through low tax rates and other tax incentives. One of the most important of these incentives is the Patent Box system. With the Patent Box system, while increasing the international competitiveness of companies, the transfer of intellectual property rights to other countries with low tax rates is prevented. In this context, the purpose of this study is to analyze the Patent Box system, which is a tax incentive system for intellectual property rights. Patent Box system is the most widely used incentive system by countries in the taxation of intellectual property rights. Within the scope of the study, information about the basic functioning of the Patent Box system is given and information about the practices of Belgium, the United Kingdom, France, the Netherlands, Ireland and Türkiye is explained. In the study, country practices are compared and it is concluded that similar tax advantages are provided by different methods, the scope of implementation is different, other countries except Türkiye provide incentives in accordance with the OECD's Nexus Approach, while Türkiye has not yet adapted to these standards.

Keywords: Intellectual Property, Patent Box System, Tax Incentives, Türkiye

JEL Codes: H2, O31, O34.

To Cite: İnneci, A. (2025). Fikrî Mülkiyet Haklarının Vergilendirilmesinde Ayrıcalıklı Bir Vergi Rejimi: Patent Box Sistemi. *Gümrük ve Ticaret Dergisi*. 12(38), 95-105. doi: 10.70490/gumrukticaretdergisi.1635541

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Extended Summary

Today's globalized world forces countries to offer various fiscal incentives to encourage R&D activities and attract innovative investments. These incentives can be income based or expenditure based. One of the most important income-based incentives is the Patent Box system, which provides significant tax advantages in the taxation of intellectual property rights. The Patent Box system is a tax incentive mechanism that provides a low tax rate or tax exemption to the income of companies from their intellectual property. In this context, this study provides information on the basic functioning of the Patent Box system, evaluates country practices and makes comparisons.

The basic idea of the Patent Box system is to apply a lower tax rate to intellectual property income compared to other income or to exclude it from taxation. The Patent Box system is effective in determining the location of R&D investment decisions for companies. Countries where the tax rate is low or the scope of exemption practices is wide may be preferred. This system is also used to prevent companies from moving their intellectual property rights to countries with low tax rates. The Patent Box system is operated in accordance with the OECD's Nexus Approach. In this context, the Nexus Approach requires a link between the intellectual property developed by companies that will benefit from the Patent Box system and the expenditures made for R&D activities.

Considering the country practices, the Patent Box system is widely used in the taxation of intellectual property income. Within the scope of the study, Patent Box practices in Belgium, United Kingdom, France, Netherlands, Ireland and Türkiye are analyzed. Ireland is the first country to implement the Patent Box system. While the United Kingdom, France, Netherlands and Ireland have chosen to apply low corporate tax on income derived from intellectual property rights, Belgium and Türkiye have chosen to exclude some of the income derived from intellectual property rights from taxation. Belgium is the country with the highest tax advantage in this area by applying an 85% tax exemption for income derived from intellectual property rights. In Türkiye, the full exemption provided for income derived from various intellectual property rights created in technoparks is noteworthy. However, it is limited in scope. While United Kingdom, France and Ireland apply a reduced corporate tax

rate of 10% on income derived from intellectual property rights, this rate is 9% in Netherlands. It is observed that Netherlands and Belgium are quite broad in scope.

The Patent Box system positively affects global competitiveness by contributing to the development of countries in the field of innovation. Tax advantages allow companies to pay more attention to R&D activities and increase their investments. However, the system has been criticized for various reasons. The Patent Box system is criticized for focusing on the intellectual property revenues generated at the end of the process instead of the innovation process. In addition, the fact that companies in certain sectors in the country can benefit from the tax advantages provided by the Patent Box system may lead to unfair competition between these companies and other companies. As a matter of fact, the application of a reduced rate instead of standard corporate tax or the exemption of a portion of the income from tax leads to lower tax payments compared to other companies and an increase in after-tax income. The Patent Box system also means giving up some of the tax revenues due to discounted corporate tax instead of standard corporate tax or the exclusion of a certain portion of the income from tax. In addition, the lack of a standard in country practices may cause companies to use the Patent Box system as a tool for tax planning and shift their activities to countries with high tax advantages.

Despite all these criticisms, the Patent Box system contributes to the development of innovation with its advantageous tax practices on income from intellectual property rights. Eliminating the differences between country practices will increase the effectiveness of the Patent Box system by preventing its use as a tax planning tool.

Giriş

Günümüz dünyası ülkelerin ve ülkedeki şirketlerin küresel pazarda rekabet edebilir bir konumda olmasını gerekli kılmaktadır. Teknolojinin her geçen gün gelişmesi, mevcut teknolojilerin geliştirilmesini, yeni ürünlerin ve üretim süreçlerinin ortaya çıkarılmasını gerektirmektedir. Bu aşamada Ar-Ge faaliyetleri kilit rol oynamaktadır. Ar-Ge faaliyetleri bilimsel ve teknolojik gelişmelerin teşvik edilmesi, katma değeri yüksek yenilikçi ürünler ve çözümler üretilmesi, küresel piyasalarda rekabet edebilirliğin sağlanması, sürdürülebilir

ekonomik kalkınmanın ve ekonomik büyümenin desteklenmesi bakımından büyük önem arz etmektedir.

Şirketler yatırım kararlarını almadan önce mal ve hizmetlerin üretim maliyetlerini en asgari düzeyde tutma eğilimindedirler. Üretim maliyetlerini asgari düzeyde tutarken ürün kalitesini artırarak rekabet gücünü arttırmayı hedeflemektedirler. Bu kapsamda, yapılacak Ar-Ge faaliyetleri ile bu hedeflere ulaşılması mümkündür. Nitekim Ar-Ge faaliyetleri ile yeni malzemelerin, cihazların, ekipmanların, süreç ve sistemlerin geliştirilmesi ile üretim maliyetlerinin düşürülmesi ve katma değeri yüksek ürünler üretilmesi, böylece şirketlerin rekabet gücünün artırılması mümkündür (Kutbay ve Öz, 2021: 29). Ar-Ge faaliyetlerinin bu önemi devletler tarafından Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesini gerekli kılmaktadır.

Mali teşvikler Ar-Ge faaliyetlerine devletler tarafından verilen desteğin temel araçlarından biridir. Nitekim Ar-Ge hibeleri ve sübvansiyonlarına göre uygulanması hem daha kolay hem de izlenmesi daha basittir. Devletin Ar-Ge faaliyetlerine desteği, araştırma ve geliştirme sürecine veya girdi aşamasına odaklanan destekler ile gelir üreten çıktı aşamasına odaklanan destekler şeklinde olabilmektedir (Pfeiffer ve Spengel, 2017: 1). Bu çalışma kapsamında ele alınan fikrî mülkiyet haklarına ilişkin rejimler de çıktı aşamasına odaklanan gelire dayalı vergi teşvik uygulamaları olarak ifade edilmektedir (Appelt vd., 2023: 4). Fikrî mülkiyet haklarının desteklenmesi yeni patenlerin, ticari markaların, telif haklarının oluşturulmasına, bunların ticarileştirilmesine ve gelir elde edilmesine imkân tanımaktadır.

Bu çalışmada gelire dayalı bir vergi teşvik mekanizması olup, fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirler için ayrıcalıklı bir vergi rejimi öngören Patent Box sistemi incelenmektedir. Çalışmada öncelikle Ar-Ge faaliyetleri ile fikrî mülkiyet haklarının gelişimi arasındaki ilişki incelenmekte, ardından vergi politikalarının bu süreçteki rolü üzerinde durulmaktadır. Çalışmanın devamında Patent Box sistemine ilişkin ayrıntılı açıklamalar yapılarak seçilmiş ülke uygulamaları karşılaştırılmakta ve değerlendirilmeler yapılmaktadır. Sonuç kısmında Patent Box sistemine ilişkin eleştiriler ve sorunlara yer verilmekte ve sistemin iyileştirilmesine ilişkin öneriler sunulmaktadır.

1. Ar-Ge Faaliyeti, Fikrî Mülkiyet Hakkı ve Vergi Politikaları

Fikrî mülkiyet kavramı olarak buluşlar, edebi ve sanatsal eserler, tasarımlar, ticarete kullanılan semboller, isimler ve görüntüler gibi zihinsel yaratımları ifade etmektedir. Fikrî mülkiyet hakları, buluşların patentlerinin, telif haklarının alınması ve ticari marka haline dönüşümü sayesinde koruma altına alınmaktadır. Nitekim fikrî mülkiyet hakları insanlara buluşları veya yaratımları karşılığında maddi bir kazanç elde etme imkânı tanımaktadır (World Intellectual Property Organization-Dünya Fikrî Mülkiyet Hakları Örgütü).

Fikrî mülkiyet haklarının gelişimi için Ar-Ge faaliyetlerine verilen destek büyük önem arz etmektedir. Ülkeler ekonomik büyümelerini hızlandırmak, uluslararası ticarete rekabet gücünü arttırmak amacıyla, yüksek teknoloji ürünlerin üretimini, üründe ve üretim sürecinde yeniliği desteklemektedir (Göçer vd. 2014: 164). Ar-Ge faaliyetlerine ülkelerce verilen destek yeni bilgi, ürün, üretim süreci ve teknolojilerinin gelişmesine imkân tanır. Ar-Ge faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan bu yenilikler patent, faydalı model, telif hakkı gibi fikrî mülkiyet hakları ile koruma altına alınarak, ticarileştirilmekte ve piyasada bir değer haline gelmektedir. Ar-Ge faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan ve fikrî mülkiyetle korunan buluşlar, bu buluşları yapan şirketlerin önemli gelirler elde etmesine imkân tanır.

Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin verilen desteklerin en önemlilerinden biri vergi teşvikleridir. Bu teşvikler firmalara yenilikçi bir faaliyet gerçekleştirmelerinin ödülü olarak ödenecek verginin azaltılmasına imkân tanımaktadır (Çelebi ve Kahrman, 2011: 35). Bu teşvikler gelire dayalı olabileceği gibi harcamaya dayalı da olabilmektedir. Gelire dayalı teşvikler, Ar-Ge yatırımlarından gelecekte elde edilecek gelirlere düşük vergi oranı uygulanarak, yatırımların vergi sonrası getiri oranının artırılmasına imkân tanır. Harcamaya dayalı teşvikler ise hızlandırılmış amortisman ve arttırılmış amortisman gibi uygulamalar yoluyla firmalar açısından Ar-Ge harcamalarının daha cazip hale getirilmesine imkân tanımaktadır (Neubig vd., 2016: 12-13). Gelire dayalı teşvikler fikrî mülkiyet rejimleri ve çift kategorili rejimler şeklinde sınıflandırılabilir. Fikrî mülkiyet rejimleri, Patent Box sistemi gibi belirli fikrî mülkiyet hakkından elde edilen gelirler için vergi avantajları sağlarken; çift kategorili rejimler ise vergi tatili gibi uygulamalarla Ar-Ge veya

inovasyona yönelik faaliyetlerde bulunan firmaların fikrî mülkiyet dışındaki gelirlerine de çeşitli vergi avantajları sağlamaktadır. Fikrî mülkiyet rejimleri, OECD ve AB ülkeleri arasında gelire dayalı vergi teşviklerinin en yaygın biçimde uygulanan türüdür (OECD, 2023: 11).

Gelire dayalı vergi teşvikleri OECD BEPS 5 Numaralı Eylem Planı Nihai Raporu'ndan önemli ölçüde etkilenmiştir. İlgili Rapor'da fikrî mülkiyetle ilgili vergi avantajı sağlayan rejimlerin büyüme ve istihdam açısından önemli bir itici güç olduğuna dikkat çekilse de matrah aşındırma bakımından çeşitli endişeleri beraberinde getirdiği vurgulanmıştır. Bu amaçla fikrî mülkiyete ilişkin vergi avantajı sağlayan rejimlerin sınırlandırılması bakımından çeşitli kısıtlamalar önerilmiş ve Nexus Yaklaşımı (Nexus Approach) kabul edilmiştir. Bu yaklaşım mükelleflerin fikrî mülkiyet varlığı geliştirilmesi için yaptığı harcamalar ile bu varlıktan elde edilen gelirler arasında bir bağ kurmayı amaçlar. Buna göre teşvik kapsamına alınacak gelir miktarı ile mükellefin ilgili varlığın geliştirilmesi ile ilgili doğrudan yaptığı harcamaların orantılı olması gerekmektedir. Bu yaklaşımın temel amacı mükelleflerin sadece kendileri için yürüttükleri Ar-Ge faaliyetlerinden elde edilen fikrî mülkiyet gelirlerine teşvik verilmesinin sağlanmasıdır. Sadece sermaye katkısı sağlayan veya mükellef dışındaki taraflarca yürütülen Ar-Ge faaliyetleri için yapılan harcamaların teşvik kapsamı dışında tutulması ve teşviklerin yalnızca gerçek Ar-Ge faaliyetleri için harcanan kaynaklarla bağlantılı olmasının sağlanması, vergi teşviklerinin kötüye kullanılmasının önlenmesine hizmet edecektir (OECD, 2015: 24-25).

2. Gelire Dayalı Bir Vergi Teşvik Uygulaması: Patent Box Sistemi

Patent Box sistemi, patentli ürünlerin satışından elde edilen gelirlere diğer gelirlere kıyasla daha düşük kurumlar vergisi uygulanmasına imkân tanıyan bir tür teşvik mekanizmasıdır (Atkinson ve Andes, 2011: 1; Gravelle, 2016: 1). Teşvik mekanizmasının adının Patent Box olması, bu rejimden faydalanabilecekler için vergi formlarında işaretlenmesi gereken bir kutu (Box) olmasından kaynaklanmaktadır (de Rassenfosse, 2015: 1).

Son yıllarda birçok ülke yenilikçiliğin teşvik edilmesi, yatırımların çekilmesi ve ekonomik rekabet gücünü artırılması amacıyla fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirler üzerindeki kurumlar vergisi oranlarını düşürme eğilimindedirler (Evers vd., 2015: 503). Hükümetler yabancı sermayeyi

ülke sınırları içinde yatırım yapmaya ikna etmek amacıyla bir rekabet içerisindedirler ve özellikle daha hareketli ve daha çok rağbet gören varlıklar üzerindeki kurumsal yatırımcıların efektif vergi oranlarını düşürmek için yeni yöntemler geliştirmeye ihtiyaç duymaktadırlar (Brown, 2012: 913). Bu yöntemlerden biri de Patent Box sistemidir.

Patent Box sistemi ile düşük kurumlar vergisi uygulanması suretiyle gerek yerli gerekse yabancı yatırımcıların ülkedeki yenilikçi yatırım alanlarına yatırım yapmaları teşvik edilmekte, ileri teknoloji araçlarının kullanımı ile ülke ekonomisinin kalkınmasına imkân tanınmaktadır (Orkunoğlu Şahin ve Yereli, 2016:184). Bunun yanında Patent Box sistemi ile şirketlerin daha düşük vergi uygulayan ülkelere kaydıkları mobilitesi yüksek gelirlerinin ülkede tutulmasına veya düşük bir kurumlar vergisi oranı uygulamak suretiyle diğer ülkelerden çekmelerini imkân tanınmaktadır (Lester, 2021). Patent Box sistemi uygulamasının altında yatan temel fikir mülkiyete dayalı gelirin efektif vergi oranının düşürülerek Ar-Ge'nin teşvik edilmesi, fikrî mülkiyet yatırımlarının ülkeye çekilmesi ve vergi sisteminin küresel anlamda daha rekabetçi hale gelmesinin sağlanmasıdır (De Luca ve Hausch, 2017: 44).

Patent Box sistemi düşük kurumlar vergisi oranının cazibesi ile firmaları inovasyona yönelik yatırım yapma konusunda teşvik etse de çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir. Öncelikle Patent Box sistemi ile standart kurumlar vergisi oranından daha düşük vergi oranı uygulanması veya hiç kurumlar vergisi uygulanmamasının ortaya çıkardığı en önemli maliyet devlet açısından vergi gelirlerinin bir kısmından vazgeçilmesidir (de Rassenfosse, 2015: 10). Bunun yanında Patent Box sistemi firmaların gelirlerini vergi oranı düşük yerlere kaydırmalarında kullanılabilir. Nitekim bir patentin mülkiyetinin bir ülkeden vergilendirme açısından avantaj sağlayan diğer ülkeye kaydırılması oldukça basit ve düşük maliyetli bir işlemdir (Gaessler vd., 2021). Buna ek olarak Patent Box sisteminden faydalanabilmek için bazı ülkelerin üretimin ülkede yapılması şartını aramaması ve bu nedenle patent alınan ülke ile üretimin farklı ülkelerde yapılabilmesi, ilgili ülke açısından patent sayılarının artmasını sağlarken, üretim farklı bir ülkede yapıldığı için ekonomik faydası sınırlı kalabilmektedir (Atkinson ve Andes, 2011:12). Nitekim Griffith vd. (2014) yaptıkları çalışmada fikrî mülkiyet gelirlerine uygulanan düşük vergi oranının tescil edilen patent sayısını

arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Alstadsæter vd. (2018) yaptıkları çalışmada ise patent gelirlerine ilişkin özel vergi düzenlemelerinin patentlerin ülkeye çekilmesinde güçlü bir etkiye sahip olduğunu, daha açık bir ifadeyle çok uluslu firmaları patentlerin konumunu değiştirmeye teşvik ettiğini ancak yerel Ar-Ge faaliyetlerini arttırmadığını ve yenilik yapanların konumunu değiştirmeleri konusunda etkisinin olmadığını ortaya koymuşlardır.

3. Seçilmiş Ülke Uygulamalarında Patent Box Sistemi

Fikrî mülkiyetin üretimde her geçen gün daha önemli bir faktör haline gelmesi ve fikrî mülkiyetten elde edilen gelirlerin diğer gelirlerle karşılaştırıldığında

kolayca başka ülkeye kaydırılabilmesi yönündeki endişeler, ülkelerin vergi politika tasarımlarını etkilemektedir (Griffith vd., 2014: 12). Nitekim şirketlerin vergi yükümlülüklerini azaltmak amacıyla fikrî mülkiyetlerini vergi oranı düşük ülkelere kaydırabilme imkânları, ülkelerin vergi politikalarını bu yönde tasarımları konusunda harekete geçmeye zorlamaktadır. Ülkeler de gerek yerli firmaların fikrî mülkiyetlerini ülkeden çıkarmalarına engel olmak gerekse yabancı firmaların ülkeye çekilmesi amacıyla fikrî mülkiyet gelirlerine ilişkin uygulanacak kurumlar vergisi oranlarında indirim yoluna gitmektedirler.

Tablo 1’de seçilmiş ülke uygulamalarında fikrî mülkiyet türleri itibarıyla ayrıcalıklı vergi rejimi uygulayan ülkeler gösterilmektedir.

Tablo 1: Fikrî Mülkiyet İçin Özel Vergi Rejimi Uygulayan Ülkeler

Ülke	Uygulama Yılı	Nitelikli Fikrî Mülkiyet Türü			Patent Box Vergi Oranı (%)	Standart Vergi Oranı (%)
		Patent	Yazılım	Diğer		
İrlanda	1973	✓	✓	✓	10	12,5
Fransa	2000	✓	✓	✓	10	25,83
Macaristan	2003	✓	✓		0 ve 4,5	9
Hollanda	2007	✓	✓	✓	9	25,8
Belçika	2008	✓	✓		3,75	25
Çin	2008	✓			15	25
Lüksemburg	2008	✓	✓		4,99	24,94
İspanya (Federal)	2008	✓	✓		10	25
İspanya (Basque)	2008	✓	✓		7,8	25
İspanya (Navarre)	2008	✓	✓		8,4	25
Birleşik Krallık	2013	✓			10	19
Portekiz	2015	✓	✓		10,5	21
İtalya	2015	✓	✓		13,95	27,9
Türkiye	2015	✓	✓	✓	0 ve 12,5	25
Hindistan	2016	✓			10,30 ilâ 11,85	30,91 ilâ 35,54
Litvanya	2018	✓	✓		5	15
Slovakya	2018	✓	✓		10,5	21
Singapur	2018	✓	✓		5 ve 10	17
Polonya	2019	✓	✓		5	19

Kaynak: OECD Data Explorer; Silva-Gamez vd., 2022; EY, 2024.

Tablo 1’den izlenebileceği gibi özellikle patent gelirlerinin vergilendirilmesinde indirimli kurumlar vergisi uygulanması konusunda bir uygulama birliği olduğu görülmektedir. Ayrıca bazı ülkelerin sadece patentler için değil yazılım ve Ar-Ge faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan diğer fikrî mülkiyetlerden elde edilen gelirlerin vergilendirilmesinde de ayrıcalıklı vergi rejimi uyguladıkları anlaşılmaktadır. Macaristan, Türkiye, Hindistan ve Singapur gibi ülkelerde indirimli kurumlar vergisi oranı, fikrî mülkiyete ilişkin çeşitli kriterler göz önüne alınarak farklılaştırılmıştır. Çalışmanın devamında seçilmiş ülkelerde ve Türkiye’de Patent Box sisteminin uygulanma şekli hakkında bilgiler verilmektedir.

3.1. Belçika

Belçika, patentler ve diğer fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirler için inovasyon indirimi (innovation deduction) uygulamaktadır. Bu vergi indirimi fikrî mülkiyet haklarından elde edilen net gelirlerin %85’inin vergi matrahından düşülmesine imkân tanımakta ve böylece bu tür gelirler için kurumlar vergisi oranı %3,75 olarak uygulanmaktadır. Bu avantajdan Belçika’da yerleşik şirketler ile yerleşik olmayan şirketlerin Belçika’daki şubeleri faydalanabilmektedir. Bir şirketin fikrî mülkiyet hakkı satın alması halinde bu avantajdan faydalanabilmesi için satın alınan fikrî mülkiyet hakkı üzerinde Ar-Ge çalışmaları yapması gerekmektedir (Belçika Maliye Bakanlığı, 2024: 7). Yenilik indiriminden patentler, tıbbi ürünler, yazılımlar ve bitki çeşitliliğine ilişkin fikrî mülkiyet hakları yararlanabilmektedir. Bu indirimden faydalanabilmek için hakkın sahibi, ortağı, lisans sahibi, intifa hakkı sahibi veya ekonomik hak sahibi olmak gerekmektedir. Buna ek olarak bu hak edilen indirimin gelecek vergilendirme dönemlerine taşınması mümkündür ve indirimden faydalanabilmek için fikrî mülkiyet haklarının bilançoda bir varlık olarak kaydedilmesine gerek bulunmamaktadır (EY, 2024: 194-195).

3.2. Birleşik Krallık

Birleşik Krallık Patent Box sistemi şirketlerin nitelikli fikrî mülkiyetlerini ülkede tutmaları ve ticarileştirmelerini teşvik etmek ve nitelikli işgücünü ülkeye çekmek amacıyla 2012 yılında yürürlüğe giren Finans Kanunu (Finance Act) ile kabul edilmiş ve Nisan 2013 tarihinden itibaren kademeli olarak uygulanmaya başlamıştır (Rowe-Brown ve James, 2020: 4). İsteğe bağlı olarak uygulanan Patent Box sistemi şirketler için patentler ve diğer bazı fikrî mülkiyet haklarından elde ettikleri gelirlere %10

oranında vergi uygulanmasına imkân tanımaktadır. Birleşik Krallık Patent Box sisteminin kapsamına Birleşik Krallık ve Avrupa Patent ofisleri, Avrupa Ekonomik Alanı’ndaki çeşitli patent ofisleri tarafından verilen patentler ile milli güvenlik veya kamu güvenliği nedeniyle yayımlanamayan çeşitli patentler girmektedir. Bu patentlerle birlikte tıbbi, veterinerlik ve tarım endüstrilerindeki fikrî mülkiyet hakları, ek koruma sertifikaları, bitki çeşitliliği hakları gibi haklar da Patent Box sisteminin sağladığı vergi avantajından faydalanabilmektedir (EY, 2024: 1956).

3.3. Fransa

Fransa, İrlanda ile Patent Box sistemini en uzun süredir uygulayan ülkedir. 2000 yılından beri patent ve diğer bazı fikrî mülkiyetler için uygulanmakta olan avantajlı vergi oranları 2018 yılında AB ve OECD standartları ile uyumlu hale getirilmek amacıyla yeniden düzenlenmiş ve bugünkü halini almıştır (Monsenego, 2021). Patentler ve benzeri fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirlere standart kurumlar vergisi oranı yerine (%25,83) indirimli olarak %10 vergi uygulanmaktadır. Dönem içinde ilgili fikrî mülkiyet haklarının elde edilmesi için yapılan Ar-Ge harcamaları da elde edilen gelirden indirilmekte ve ardından indirimli kurumlar vergisi uygulanmaktadır. Ar-Ge harcamalarının elde edilen gelirden indirilmesinin ardından eksi değer ortaya çıkması halinde, tutar sonraki yıllara taşınarak elde edilen gelirden indirilebilmektedir (EY, 2024: 584). Bu aşamada Nexus yaklaşımı dikkate alınmaktadır. Daha açık bir ifadeyle bir şirketin fikrî mülkiyet gelirleri için indirimli kurumlar vergisinden faydalanabilmesi için fikrî mülkiyetin kaynağını oluşturan Ar-Ge faaliyetinin bizzat şirket tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir. İndirimli kurumlar vergisinden patentlerle birlikte yazılımlar, endüstriyel üretim süreçleri ve koruma sertifikalarına ilişkin fikrî mülkiyet hakları faydalanabilmektedir (PwC, 2024).

3.4. Hollanda

Hollanda 2007 yılından itibaren fikrî mülkiyet gelirlerinin vergilendirilmesinde inovasyon kutusu (Innovation Box) sistemi uygulamaktadır. Bu sistem kapsamında elde edilen fikrî mülkiyet gelirlerine standart kurumlar vergisi oranı (%25,8) yerine indirimli olarak %9 vergi uygulanmaktadır (EY, 2024: 1271). Bu indirimden faydalanabilmek için içinde bulunulan mali yıl ve önceki 4 mali yıl boyunca fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirlerin 37,5 milyon Euro’yu; içinde bulunulan

mali yıl ve sonraki 4 mali yıl boyunca net cironun 250 milyon Euro'yu aşmaması gerekmektedir. İndirimli kurumlar vergisi kapsamına patentler, yazılım, ilaç pazarlama lisansı, faydalı model gibi fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirler girmektedir (Hollanda Vergi İdaresi). Ticari markalar ve logolar indirimli kurumlar vergisi uygulamasından faydalanamamaktadır. Diğer ülke uygulamalarına benzer şekilde inovasyon kutusu kapsamında vergilendirilecek gelirin tespitinde Nexus Yaklaşımı benimsenmektedir. Buna göre Ar-Ge faaliyetlerine yapılan harcamaların elde edilen gelirden indirilebilmesi için, yapılan harcamaların yaratılan fikrî mülkiyetle doğrudan bağlantılı olması gerekmektedir. Ayrıca indirimli kurumlar vergisi uygulamasından faydalanabilmek için şirketin Hollanda Girişim Kurumu tarafından verilen Ar-Ge beyanına sahip olması gerekmektedir (EY, 2024: 1271). Sisteme dahil olabilmek için fikrî mülkiyetin Hollandalı vergi mükellefi tarafından finanse edilen ve riskini üstlendiği bir Ar-Ge süreci sonucunda geliştirilmiş olması gerekmektedir. Patentlere özel olarak Ar-Ge faaliyetinin Hollanda dışında yürütülmesi mümkündür. Ancak Ar-Ge beyanı alınan fikrî mülkiyet için Ar-Ge'nin en az %50'sinin Hollanda'da gerçekleştirilmesi ve Hollanda'daki şirketin bu süreçte kilit bir rol üstlenmesi de istenmektedir (de Rassenfossé, 2015: 6).

3.5. İrlanda

İrlanda fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirlere indirimli kurumlar vergisi oranı uygulayan ilk ülke konumundadır (Sakar, 2015: 548; Fabris, 2019: 40). Bilgi Geliştirme Kutusu (Knowledge Development Box) adı verilen uygulama kapsamında şirketleri fikrî mülkiyet geliştirme konusunda teşvik etmek, böylece hem yerli hem de yabancı yatırımcıların ülke ekonomisine yüksek katma değer sağlayan faaliyetlerde bulunmalarını temin etmek amacıyla (İrlanda Maliye Bakanlığı, 2022: 6) standart kurumlar vergisi oranı (%12,5) yerine %10 indirimli kurumlar vergisi uygulanmaktadır (EY, 2024: 837). Vergilendirilebilecek gelirin tespitinde Nexus Yaklaşımı'na paralel olarak bir şirket tarafından Ar-Ge faaliyetleri sonucunda bir varlığın tamamen veya kısmen geliştirilmesi, iyileştirilmesi veya oluşturulması için yapılan harcamaların fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirden indirilmesi mümkündür. Ancak varlığın satın alınma maliyetinin elde edilen gelirden indirilmesine izin verilmemektedir (Flanagan, 2016: 63). İndirimli kurumlar vergisi uygulamasından faydalanabilmek için şirketlerin fikrî mülkiyet hakkının geliştirilmesi

amacıyla yaptığı Ar-Ge faaliyetlerini İrlanda'da gerçekleştirmeleri gerekmektedir (Fabris, 2019: 55). Uygulama kapsamında patentli buluşlar, bilgisayar programları ve yazılımlar ve benzeri diğer fikrî mülkiyet hakları indirimli kurumlar vergisinden faydalanabilmektedir (İrlanda Fikrî Mülkiyet Ofisi).

4. Türkiye'de Patent Box Sistemi ve Diğer Ülke Uygulamaları ile Karşılaştırılması

Türkiye'de Patent Box sistemine ilişkin düzenlemeler 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nda yer almaktadır. Bu kapsamda her iki Kanun hükümlerinin ayrı ayrı incelenmesi, uygulama farklılıkları bakımından yerinde olacaktır.

4.1. Kurumlar Vergisi Kanunu'nda Yer Alan Düzenlemeler

Türkiye'de Patent Box sistemi ile ilgili ilk yasal düzenleme 06.02.2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanun'un 82'nci maddesi ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK)'na eklenen "Sınai Mülkiyet Haklarında İstisna" başlıklı 5/B maddesidir (Orkunoğlu Şahin ve Yereli, 2016: 192; Eser ve Şenel, 2021: 27). Bu maddeye göre "Türkiye'de gerçekleştirilen araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan buluşların;

- a) Kiralanması neticesinde elde edilen kazanç ve iratların,
- b) Devri veya satışı neticesinde elde edilen kazançların,
- c) Türkiye'de seri üretime tabi tutularak pazarlanmaları hâlinde elde edilen kazançların,
- ç) Türkiye'de gerçekleştirilen üretim sürecinde kullanılması sonucu üretilen ürünlerin satışından elde edilen kazançların patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmının, % 50'si kurumlar vergisinden müstesnadır."

Kanun maddesi hükmü gereğince, gerekli şartları sağlayan mükellefler için kurumlar vergisi oranı standart oran (%25) yerine indirimli olarak %12,5 oranında uygulanacaktır. Kanun maddesinin uygulamasına ilişkin ayrıntılı açıklamalar 1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde yapılmaktadır. Buna göre buluşlardan elde edilen kazançların istisnadan yararlanabilmesi için, araştırma, geliştirme, yenilik ve yazılım faaliyetlerinin Türkiye'de yapılması sonucu ortaya çıkmış olması gerekmektedir. Bu faaliyetlerin

kısmen Türkiye’de yapılması halinde sadece Türkiye’de yapılan kısma isabet eden tutarla sınırlı olmak üzere istisnadan faydalanmak mümkündür. İlgili Tebliğ’de Kanun maddesinde yer alan kavramların ne anlama geldiğine dair açıklamalar da yer almaktadır. Buna göre “Bu istisna uygulamasında,

- Patent, Türk Patent Enstitüsü (TPE) tarafından incelemeli sistemle verilmiş patenti,
- Faydalı model belgesi, TPE tarafından olumlu araştırma raporu sonucunda verilmiş faydalı model belgesini,
- Kiralama, patent veya faydalı model belgesine konu buluşun yurt içi veya yurt dışındaki gerçek veya tüzel kişilere inhisari veya inhisari olmayan lisans sözleşmesiyle belirli bir süre için kiralanmasını,
- Devir veya satış, patent veya faydalı model belgesine konu buluşun yurt içi veya yurt dışındaki gerçek veya tüzel kişilere bedel karşılığı satılmasını,
- Seri üretime tabi tutularak pazarlama, münhasıran patent veya faydalı model belgesine konu özgün ürünün Türkiye’de üretilerek yurt içi veya yurt dışındaki gerçek veya tüzel kişilere satışa sunulmasını,
- Üretim sürecinde kullanma, patent veya faydalı model belgesine konu buluşun, üretimi Türkiye’de gerçekleştirilen ürünlerin üretim sürecinde veya bu ürünlerin imalinde kullanılmasını ifade etmektedir.”

1 Seri No’lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği’nde istisnadan faydalanabilmek için gerekli diğer şartlar hakkında da açıklamalar yapılmaktadır. Buluşlara ilişkin araştırma, geliştirme, yenilik ve yazılım faaliyetlerinin Türkiye’de yapılmış olması yanında 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) hükümleri çerçevesinde patent veya faydalı model belgesi verilerek koruma altına alınan buluşlar arasında olması ve ilgili buluşa ilişkin incelemeli sistemle patent veya olumlu araştırma raporu sonucunda faydalı model belgesi alınması gerekmektedir.

İstisnadan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri faydalanabilmektedir. Dar mükellef olunması istisnadan faydalanmaya engel teşkil etmemektedir. Bu istisnadan faydalanabilmek için 551 sayılı KHK’nin 2’nci maddesinde hüküm altına alınan kişilerden olmak gerekmektedir. Buna göre Türkiye’de ikametgahı olan ya da

sınai veya ticari faaliyette bulunan kişiler ve Paris Anlaşması kapsamında başvuru hakkına sahip kişiler ile bunun dışında yer alan ancak Türkiye Cumhuriyeti uyruğundaki kişilere kanunen veya fiilen patent ve/veya faydalı model belgesi koruması tanıyan devletlerin uyruğundaki kişiler faydalanabilmektedir. Bu kişilerin patentli veya faydalı model belgeli buluşu geliştirme yetkisini sahip olmaları şartıyla, patent veya faydalı model belgesinin sahibi ya da bu belge üzerinde tekel niteliğinde özel bir ruhsata sahip olmaları gerekmektedir (1 Seri No’lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği).

KVK’nin 5/B-3 maddesine göre, patent veya faydalı model belgesinin verilmesinden itibaren istisna uygulanmasına başlanabilmekte ve patent veya faydalı model belgesi için sağlanan koruma süresi aşılmamak kaydıyla istisnadan faydalanılabilmektedir. 551 sayılı KHK’ye göre incelemeli sistemle verilen patentlerde koruma süresi başvuru tarihinden itibaren 20 yıl; araştırma raporu sonucunda alınan faydalı model belgelerinde ise başvuru tarihinden itibaren 10 yıldır (1 Seri No’lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği).

4.2. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nda Yer Alan Düzenlemeler

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nun 2’nci maddesine göre teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu bölgelerde yaptıkları yazılım, tasarım, Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar 31/12/2028 yılına kadar gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. Kanun’a 7263 sayılı Kanun’un 6’ncı maddesi ile eklenen Ek Madde 3’e göre ise ilgili istisnadan yararlanılacak kazanç tutarının 1 Milyon TL ve üzerinde olan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri, bu tutarın %2’sini pasifte geçici bir hesaba aktarmak zorundadırlar. Bu tutar yıllık olarak 20 Milyon TL ile sınırlandırılmıştır. İlgili hesaba aktarılan tutarların hesabın oluşturulduğu yılın sonuna kadar Türkiye yerleşik girişimcilere yatırım yapmak için kurulmuş girişim sermayesi fonu paylarının satın alınması, girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması gerekmektedir. İlgili tutarın bu yerlere yıl sonuna kadar aktarılmaması halinde, yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançların %20’si, ilgili yıldaki gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilememektedir.

5520 sayılı KVK’nin 5/B-6 maddesine göre KVK’de

yer alan istisnadan faydalanan mükelleflerin, 4691 sayılı Kanun hükmü gereğince faydalanılabilecek istisnadan ayrıca faydalanmaları mümkün değildir. Daha açık bir ifadeyle, gerek KVK gerekse 4691 sayılı Kanun'da yer alan istisna şartlarını sağlayan mükellefler, bu istisna hükümlerinden sadece birisinden faydalanabileceklerdir.

4.3. Türkiye ve Diğer Ülke Uygulamalarının Karşılaştırılması

Fikrî mülkiyet haklarından elde edilen kazançların vergilendirilmesine ilişkin Patent Box ve diğer benzeri uygulamalar, ülkeler tarafından şirketlerin fikrî mülkiyetlerini vergi cennetlerine veya vergi oranı düşük diğer ülkelere kaydırmalarını ve böylece vergi matrahını aşındırmalarını engellemeyi amaçlamaktadır (Evers vd. 2015; Bradley vd., 2015). Ülke uygulamaları kapsam olarak birbirine benzer niteliktedir. Ancak Birleşik Krallık, Hollanda ve Belçika çalışma kapsamındaki diğer ülkelere göre fikrî mülkiyet haklarına kapsam olarak daha geniş kurumlar vergisi avantajı sağlamaktadır. Özellikle Hollanda patentler, yenilikler, tasarım, model, çeşitli yazılımlar, prosedürler, teknik bilimsel araştırmalar gibi fikrî mülkiyet haklarını kapsamakta ve bu yönüyle uygulama kapsamı olarak diğer ülkelerden ayrılmaktadır (Orkunoğlu Şahin ve Yereli, 2016: 195).

Türkiye ve Belçika fikrî mülkiyetten elde edilen kazançların vergiden istisna edilmesi yoluyla vergi avantajı sunarken; Birleşik Krallık, Fransa, Hollanda ve İrlanda standart kurumlar vergisi oranı yerine indirimli kurumlar vergisi oranı uygulamaktadır. Daha açık bir ifadeyle Türkiye'de Patent Box sistemi kapsamında elde edilen gelirlerin %50'si (teknoparklarda %100'ü); Belçika'da ise %85'i vergiden istisna edilmiştir. Diğer ülkelerde ise elde edilen kazançlara istisna uygulanmamakta; kazanç düşük kurumlar vergisi oranına tabi tutulmaktadır. İndirimli kurumlar vergisi Birleşik Krallık, Fransa ve İrlanda'da %10; Hollanda'da %9 olarak uygulanmaktadır.

Belçika fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirler için en büyük vergi avantajı sağlayan ülke konumundadır. Nitekim standart kurumlar vergisi oranının %25 olduğu Belçika'da, fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirler için kurumlar vergisi %3,75 olarak uygulanmaktadır. Bu durum Belçika'da fikrî mülkiyet gelirleri için %85'lik bir vergi avantajı sağlamaktadır. Türkiye'de de teknoparklarda yapılan yazılım, tasarım, Ar-Ge faaliyetlerinden elde edilen kazançların tamamının vergiden istisna edilmesi önemli bir vergi

avantajıdır. Ancak bu avantaj sadece teknopark bölgelerinde faaliyette bulunan şirketler için geçerli olduğundan kapsamı dardır.

Ülke uygulamalarında fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirlerin avantajlı vergi oranlarından ve vergi istisnalarından faydalanabilmesi için genellikle ilgili ülke içinde faaliyetin yapılmış olması şartı aranmaktadır. Ancak Hollanda avantajlı vergi uygulamalarından faydalanabilmek için patentlere özel olarak Ar-Ge faaliyetinin Hollanda dışında yürütülmesine de izin vermektedir.

Belçika, Birleşik Krallık, Hollanda, İrlanda ve Fransa uygulamalarında Patent Box sistemi OECD'nin Nexus Yaklaşımı'na uygun olarak tasarlanmıştır. Türkiye'de ise henüz bu yaklaşıma uygun gerekli düzenlemeler yapılmamıştır. Nexus Yaklaşımı şirketlerin fikrî mülkiyet varlığı geliştirilmesi için yaptığı harcamalar ile bu varlıktan elde edilen gelirler arasında bir bağ kurulmakta ve fikrî mülkiyetin geliştirilmesi ile doğrudan bağlantılı harcamalar, vergilendirilebilir gelirin tespitinden indirim konusu yapılabilir. Gelirin

Sonuç

Fikrî mülkiyet haklarının korunması ve teşvik edilmesine yönelik uygulamalar, fikrî mülkiyet haklarının ülke ekonomisi ve şirketlerin rekabet edebilirliğine etkileri nedeniyle birçok ülke tarafından yaygın şekilde kullanılmaktadır. Bu uygulamalardan Patent Box sistemi fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirlerin diğer gelirlerle oranla daha düşük kurumlar vergisine tabi tutularak şirketlerin teşvik edilmesini sağlayan bir mekanizmadır.

Çalışmada Belçika, Birleşik Krallık, Fransa, Hollanda, İrlanda ve Türkiye'de Patent Box sisteminin işleyişi incelenmiştir. Belçika'nın sağladığı yüksek vergi avantajı ile dikkate çektiği görülmektedir. Vergi teşviklerinin uygulanma şekli ise ülkeler arasında farklılık göstermektedir. Belçika ve Türkiye fikrî mülkiyet haklarından elde edilen gelirlerin bir kısmını vergiden istisna ederken; Birleşik Krallık, Fransa, Hollanda ve İrlanda elde edilen gelirlere düşük oranlı vergi uygulaması yolunu seçmektedir. Son yıllarda ülke uygulamalarının OECD'nin Nexus Yaklaşımı'na uyum konusunda bir çaba içindeki oldukları ve düzenlemelerini bu Yaklaşım çerçevesinde güncelledikleri ancak Türkiye uygulamasında henüz bu yaklaşıma uyum sağlama konusunda bir adım atılmadığı görülmektedir.

Patent Box sistemi inovasyon süreci yerine süreç sonunda elde edilen fikrî mülkiyet gelirlerine

odaklanması nedeniyle eleştirilmektedir. Bunun yanında Patent Box sisteminin sağladığı vergi avantajlarından ülkede bulunan bazı sektörlerde yer alan şirketlerin faydalanabiliyor olması, bu şirketler ile diğer şirketler arasında bir haksız rekabetin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Nitekim standart kurumlar vergisi yerine indirimli oran uygulaması veya elde edilen gelirlerin bir kısmının vergiden istisna edilmesi, diğer şirketlere göre daha az vergi ödenmesine ve vergi sonrası gelirin artmasına neden olmaktadır. Patent Box sistemi standart kurumlar vergisi yerine indirimli kurumlar vergisi veya elde edilen gelirin belirli bir kısmının vergi dışı bırakılması nedeniyle vergi gelirlerinin bir kısmından vazgeçilmesi anlamına da gelmektedir. Ayrıca ülke uygulamalarında bir standardın olmaması, Patent Box sisteminin şirketlerce vergi planlamasının bir aracı olarak kullanılarak, faaliyetlerin vergi avantajı yüksek ülkelere kaydırılmasına neden olabilmektedir.

Sonuç olarak Patent Box sistemi uygulama farklılıkları ve yapılan eleştirilere rağmen fikrî mülkiyet haklarının gelişiminde önemli bir mali teşvik uygulamasıdır. Patent Box uygulamasının yenilikçiliğin teşvik edilmesi, özellikle yabancı yatırımların çekilmesi ve şirketlerin ve ülkenin ekonomik rekabet gücünün artırılması konusunda sağlayacağı faydalar düşünüldüğünde, Türkiye uygulamasının OECD standartları ile uyumlu hale getirmesi gerekmektedir. Böylece yabancı yatırımcıların çekilmesi ve yerli şirketlerin inovasyon sürecine katkıda bulunması sağlanırken, ekonomik kalkınmayı da olumlu yönde etkileyecektir.

Kaynakça

- Alstadsæter, A., Barrios, S., Nicodeme, G., Skonieczna, A. M., ve Vezzani, A. (2018). Patent Boxes Design, Patents, Location, and Local R&D. *Economic Policy*, 33(93), 131-177, <https://doi.org/10.1093/epolic/eix021>
- Appelt, S., Cabral, A. C. G., Hanappi, T., Galindo-Rueda, F., ve O'Reilly, P. (2023). Cost and Uptake of Income-Based Tax Incentives for R&D and Innovation. *OECD Science, Technology and Industry Working Papers* No: 2023/0, <https://dx.doi.org/10.1787/4f531faf-en>, Erişim Tarihi: 07.01.2025
- Atkinson, R. D., ve Andes, S. (2011). Patent Boxes: Innovation in Tax Policy and Tax Policy for Innovation. The Information Technology & Innovation Foundation, <https://www2.itif.org/2011-patent-box-final.pdf>, Erişim Tarihi: 04.01.2025
- Belçika Maliye Bakanlığı (2024). Tax Incentives for Research & Development & Innovation. https://finance.belgium.be/sites/default/files/Brochure%20RD_Tax%20incentives_2024_ENG_A5_MRitondo.pdf, Erişim Tarihi: 10.01.2025
- Bradley, S., Dauchy, E. P., and Robinson, L. (2015). Cross-Country Evidence on the Preliminary Effects of Patent Box Regimes on Patent Activity and Ownership. *Tuck School of Business Working Paper* No. 2681433, <https://ssrn.com/abstract=2681433>, Erişim Tarihi: 06.01.2025
- Brown, J. M. (2012). Patent Box Taxation: A Comparison of Four Recent European Patent Box Tax Regimes and an Analytical Consideration of if and How the United States Should Implement Its Own Patent Box. *International Lawyer*, 46(3), <https://scholar.smu.edu/til/vol46/iss3/6>, Erişim Tarihi: 05.01.2025
- Çelebi, A. K., ve Kahrman, H. (2011). Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'de Ar-Ge Faaliyetlerine Yönelik Vergi Teşvikleri ve Bunların Karşılaştırmalı Analizi. *Maliye Dergisi*, (161), 33-63.
- De Luca, A., ve Hausch, J. (2017). Patent Box Regimes - A Vehicle for Innovation and Sustainable Economic Growth. *Canadian Tax Journal*, 65(1), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2962326, Erişim Tarihi: 05.01.2025
- De Rassenfosse, G. (2015). Patent Box Policies. Australian Government Department of Industry, Innovation and Science. https://www.industry.gov.au/sites/default/files/May%202018/document/pdf/patent_box_policies.pdf, Erişim Tarihi: 04.01.2025
- Eser, L. Y., ve Şenel, K. (2021). İnovasyona Yönelik Vergi Politikası: Patent Box Rejimi. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 17-36.
- Evers, L., Miller, H., ve Spengler, C. (2015). Intellectual Property Box Regimes: Effective Tax Rates and Tax Policy

Considerations. *International Tax Public Finance*, 22(3), <https://dx.doi.org/10.1007/s10797-014-9328-x>

EY (2024). *Worldwide Corporate Tax Guide 2024*. EYGM Limited, <https://www.ey.com/content/dam/ey-unified-site/ey-com/en-gl/technical/tax-guides/documents/en-gl-wctg-10-2024.pdf>, Erişim Tarihi: 06.01.2025

Fabris, D. (2019). To Open the Box or to Close the Box? "Patent Box" Regimes in the EU Between R&D Incentives and Harmful Tax Practices. *Amsterdam Law Forum*, 11(1), 33-65, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3331114, Erişim Tarihi: 09.01.2025

Flanagan, D. (2016). Knowledge Development Box: Best in Class?. <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2016/04/ie-itr-issue-1-2016-damien-flanagan.pdf>, Erişim Tarihi: 09.01.2025

Gaessler, F., Hall, B. H., ve Harhoff, D. (2021). Should there be lower taxes on patent income?. *Research Policy*, 50(1), <https://doi.org/10.1016/j.respol.2020.104129>

Göçer, İ., Kutbay, H., Gerede, C., ve Aslan, R. (2014). Vergi Teşviklerinin Ar-Ge ve İnovasyona Etkisi: Panel Eşbütünleşme ve Nedensellik Analizi. *Maliye Dergisi*, (167), 163-183.

Gravelle, J. G. (2016). A Patent/Innovation Box as a Tax Incentive for Domestic Research and Development. CRS Report, <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R44522/3>, Erişim Tarihi: 05.01.2025

Griffith, R., Miller, H., ve O'Connel, M. (2014). Ownership of Intellectual Property and Corporate Taxation. *Journal of Public Economics*, 112, 12-23, <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2014.01.009>

Hollanda Vergi İdaresi. Innovatiebox, <https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/vennootschapsbelasting/innovatiebox/>, Erişim Tarihi: 09.01.2025

İrlanda Fikrî Mülkiyet Ofisi. Knowledge Development Box, <https://www.ipoi.gov.ie/en/commercialise-your-ip/knowledge-development-box/>, Erişim Tarihi: 10.01.2025

İrlanda Maliye Bakanlığı (2022). Research & Development Tax Credit and the Knowledge Development Box. <https://assets.gov.ie/221555/1f36372a-3cd5-43c0-b432-49ab30084d6e.pdf>, Erişim Tarihi: 10.01.2025

Kutbay, H., ve Öz, E. (2021). Seçilmiş Ülkelerde Ar-Ge Faaliyetlerine Sağlanan Vergi Teşvikleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (67), 28-48. <https://doi.org/10.51290/dpusbe.746462>

Lester, R. (2021). Tax accounting research on corporate

investment: A discussion of the impact of IP box regimes on the M&A market by Bradley, Ruf, and Robinson (2021). *Journal of Accounting and Economics*, 72(2-3), <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2021.101451>

Monsenego, J. (2021). The New IP Box Regime in France. 21 Ocak 2021, <https://delsol-lawyers.com/The-new-IP-Box-regime-in-France>, Erişim Tarihi: 10.01.2025

Neubig, T., Galindo-Rueda, F., Appelt, S., Criscuolo, C., ve Bajgar, M. (2016). Fiscal Incentives for R&D and Innovation in a Diverse World. *OECD Taxation Working Papers No: 27*, <https://dx.doi.org/10.1787/5jl9stckfs0-en>

OECD Data Explorer, <https://data-explorer.oecd.org/>

OECD (2015). Countering Harmful Tax Practices More Effectively, Taking into Account Transparency and Substance, Action 5 - 2015 Final Report. *OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project*, OECD Publishing, Paris.

OECD (2023). Income-Based Tax Relief for R&D and Innovation: An Integrated View. *OECD Science, Technology and Industry Policy Papers No: 161*, OECD Publishing.

Orkunoğlu Şahin, İ. F., ve Yereli, A. B. (2016). Seçilmiş AB Ülkelerinde ve Türkiye'de Patent Gelirlerine İlişkin Vergileme "Patent Box" Rejimi. *Sosyoekonomi*, 24(29), 183-203. <https://doi.org/10.17233/se.2016.07.001>

Pfeiffer, O., ve Spengel, C. (2017). Tax Incentives Research and Development and Their Use in Tax Planning. *ZEW Discussion Paper No: 17-046*, <http://ftp.zew.de/pub/zew-docs/dp/dp17046.pdf>, Erişim Tarihi: 04.01.2025

PwC (2024). France Corporate-Tax Credits and Incentives. 18 Mart 2024, <https://taxsummaries.pwc.com/france/corporate/tax-credits-and-incentives>, Erişim Tarihi: 11.01.2025

Rowe-Brown, M., ve James, H. (2020). Patent Box Evaluation. HM Revenue & Customs. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5faad17ce90e075c4b5c94ac/Evaluation_report_-_Patent_Box.pdf, Erişim Tarihi: 11.01.2025

Sakar, A. Y. (2015). Innovation for a New Tax Incentive: Patent Box Regime Turkey and the EU Application. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 195, 544-553, <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.06.269>

Silva-Gámez, A. I., Méndez-Prado, S. M., bve Arauz, A. (2022). What's Happening with the Patent Box Regimes? A Systematic Review. *Sustainability*, 14(18), <https://doi.org/10.3390/su141811423>

World Intellectual Property Organization, What is Intellectual Property?, <https://www.wipo.int/about-ip/en/>, 03.01.2025